

Věc: Oponentský posudek magisterské práce Bc. Anny Šilhanové s názvem *Král sarkasmu: analýza humorných promluv Chandlera Binga v televizním seriálu Přátelé*.

Autor posudku: doc. Mgr. Jakub Češka, Ph.D.

Suverénně a s přehledem vypracovaná diplomová práce, v níž autorka od prvních stran aspiruje na hodnocení výborně. Téma je zřetelně definované (jak je patrné již z názvu práce), v rozsáhlých úvodních teoretických kapitolách podává přehled přístupů především k ironii, ale také k ironickému sarkasmu a sarkasmu. V této části profiluje své pozdější argumentační pole, na němž interpretuje vybrané repliky Chandlera Binga ze seriálu *Přátelé*. Práce má výbornou kompozici, od mlhavě nejasného a spíše intuitivního označování Chandlera za krále sarkasmu autorka sestupuje soustřednými kruhy k rozsáhlé teoretické diskuzi o ironii, aby v interpretační části prokázala nosnost teoretických konceptualizací. Ať jde o teoretickou obeznámenost a schopnost kriticky zhodnotit dosavadní přístupy nebo o interpretační řešení „humorných promluv“, v obou polohách se autorka pohybuje suverénně a s přehledem, rozhodně a rád tuto diplomovou práci hodnotím jako výbornou.

Ironie je víceznačnou figurou také proto, že jde o figuru myšlení, nikoli řeči, promluvy, i když se do řeči různými způsoby promítá. Tudíž musí být vždy nejprve (re)konstruována. To se týká též sokratovské ironie, která je založena na předstírání nevědomosti. Sokrates tedy předstírá, že nepředstírá. Hlavní problém vězí v intenci, která spočívá ve specifické rekontextualizaci promluvy. Nakolik je „ironická intence mluvčího“ (s. 24) vždy nesena určitým interpretačním gestem, v němž je nejprve vytvořen specifický kontext (například znalost kontextu promluvy), díky němuž bude konstruována intence mluvčího? Tedy nakolik je stanovení intence mluvčího seberefrenční ozvěnou interpretačního gesta? Například u sokratovských promluv nemůžeme odhalit úmysl mluvčího (s ohledem na formu Platónských dialogů, které neobsahují vnitřní monolog). Podobně by to bylo s rozhovory strýce Pepina s Maryškou v *Postřižinách*, na které lze uplatnit griceovské maximy (také bychom byli sváděni k tomu říct, že Pepin v rozhovoru nekooperuje záměrně). Jde mi pouze o to, zda by nebylo možné více zdůraznit určitou interpretační konstruovanost při hledání ironických, ironicky sarkastických a sarkastických figur.

Interpretační části, která je rozprostřena do jednotlivých příkladů, by prospěla výraznější závěrečnou systematizaci humorných replik, a to s ohledem na obecněné postupy a strategie, kterých v nich mluvčí užívá. Například při komentování repliky na s. 95 Chandler svým sarkasmem rámuje Rossovu výpověď a zároveň ji rekontextualizuje. Toto specifické rámování má navíc povahu humorného pointování. Stálo by tedy za úvahu, jestli nelze výrazněji systematizovat Chandlerovy způsoby navazování (či replikování), jakých technik a taktik užívá k tomu, aby proměnil význam předchozí promluvy (ať ji rekontextualizuje, užívá nadsázky, metafory, analogie atp.)

Tyto poznámky nemají ani v nejmenším snižovat úroveň práce, která je vynikající, míněny jsou pouze jako podnět k možnému rozvíjení tématu.

Určité úskalí při pojednávání humorných replik spočívá v tom, že jejich analýza vyžaduje jistou míru explicitnosti a doslovnosti. Je ale třeba uznat, že autorčiny interpretace jsou detailní a přesvědčivé, přitom pracuje s anglickým originálem, dabingem a vlastním překladem tak, aby komentovala sémantické posuny zejména s ohledem na sledované téma sarkasmu. Přihlížením

k překladu a k originálu ještě více rozehrává sémantický potenciál replik, než jak by tomu bylo pouze v angličtině.

Práci hodnotím rozhodně a rád výborně.

V Hořátvi 2. 9. 2023

doc. Mgr. Jakub Češka, Ph.D.